

**AGENDAPUNT**

**AB 035a**

Voorstel voor de vergadering van:	Algemeen Bestuur
Datum vergadering:	6 november 2024
Onderwerp:	Nadere uitwerking takenpakket en scenario's nav bestuursconferentie 2 okt
Portefeuillehouder:	Eelco Eerenberg/Mariette Pennarts
Indiener:	Secretaris

---

Bijlage:	1. Verslag bestuursconferentie 2 oktober jl. 2. Nadere uitwerking takenpakket GGDrU 3. Nadere uitwerking scenario's 4. Overzicht gestelde vragen 2 oktober jl.
----------	---

---

**Gevraagd besluit**

Het algemeen bestuur van de GGDrU besluit:

- Kennis te nemen van het verslag van de bestuursconferentie 2 oktober;
- Kennis te nemen van de nadere uitwerking takenpakket GGDrU;
- Kennis te nemen van de vier gepresenteerde scenario's:
  - o drie scenario's met betrekking tot bezuinigen
  - o één scenario met betrekking tot doorontwikkeling inclusief taakstelling
- Kennis te nemen van het voorkeursscenario van het DB;
- Als AB een keuze te maken voor een van de vier scenario's en het DB opdracht te geven die keuze uit te werken voor 2026 en verder.

**Toelichting**

Op 2 oktober jl. heeft de bestuursconferentie plaatsgevonden van GGDrU in Bunschoten. Teruggekeken wordt op een constructieve dag, waarin veel is besproken en met het AB een stap is gezet om uiteindelijk tot een bestuurlijke keuze te komen.

In de bijlage treft u het verslag van de dag. Naast het gesprek dat heeft plaatsgevonden zijn er ook vragen gesteld waaruit een verdiepende informatiebehoefte bleek. Dit is uitgewerkt in een verdiepend overzicht van het takenpakket van GGDrU. Daarnaast worden enkele scenario's gepresenteerd. Deze zijn te vinden in de bijlage 'nadere uitwerking scenario's'. Deze voorliggende oplegnotitie biedt tevens het kader van waaruit de scenario's te duiden zijn en het voorkeursscenario van het dagelijks bestuur.

Nadere uitwerking takenpakket GGDrU

Naar aanleiding van de vragen van AB leden is een nadere uitwerking gemaakt van het takenpakket van GGDrU waarin dieper wordt ingegaan op o.a. de onderbouwing van wettelijke taken. In de bijlage treft u een nadere uitwerking van het takenpakket van GGDrU. Bedoeld als technische ondersteuning voor het maken van een bestuurlijke keuze.

De knoppen waaraan het bestuur kan draaien zijn te duiden als:

- Taken wettelijk verplicht bij GGD (A-taken)

- Taken wettelijk verplicht voor gemeenten, keuze waar te beleggen (B-taken)
- Taken zonder wettelijke verplichting (C-taken)

De meeste manoeuvreerruimte voor individuele gemeenten zit op C-taken omdat die niet wettelijk zijn vastgelegd. Tegelijkertijd is het maatwerk/C-taken ook dusdanig versnipperd over de gemeenten in de regio dat het lastig is hier een collectieve bezuiniging op te vinden die alle gemeenten helpt in hun eigen bezuinigingsopgave.

#### Basis voor het maken van bestuurlijke keuzes

Tijdens de conferentie is ook gedeeld dat GGDrU de behoefte herkent van gemeenten om op een andere wijze invulling te geven aan haar uitvoering van (een deel van) de taken. Gezien de financiële uitdagingen en grote maatschappelijke opgaven van alle gemeenten en GGDrU vraagt dat om bewuste en ook moeilijke keuzes. Daarnaast zijn de financiële uitdagingen van gemeenten verschillend en worden binnen gemeenten verschillende keuzes gemaakt hoe met deze uitdagingen om te gaan. Dit maakt het doen van voorstellen vanuit GGDrU die recht doen aan alle 26 opdrachtgevers ingewikkeld. Iedere gemeente heeft daarin zijn eigen realiteit. Tegelijkertijd voelt de GGD de urgentie om mee te bewegen met ontwikkelingen. Dit vraagt lenigheid en wendbaarheid. De GGD kijkt dan ook kritisch naar het eigen takenpakket.

#### Bezuinigen vs. inhoudelijke doorontwikkeling

Tijdens de bestuursconferentie van 2 okt jl. heeft een deel van het AB te kennen gegeven te moeten bezuinigen. Een ander deel van het AB heeft aangegeven de GGD te willen doorontwikkelen naar een kennisgedreven GGD die de gemeente stevig adviseert en ondersteunt in de complexe opgaven die op de gemeenten afkomen. Het AB heeft gevraagd om beide routes verder uit te werken.

#### *Route transformeren/doorontwikkeling*

Een deel van het AB ziet een doorontwikkeling voor zich naar een kennisgedreven GGD die gemeenten stevig adviseert en ondersteunt. Tegelijkertijd wil zij ook solidair zijn met de gemeenten die een bezuinigingsopgave te realiseren hebben.

#### *Route bezuinigingen*

Bij de uitwerking van de route bezuinigingen constateren we dat:

- De wens van (een deel van) de wethouders is om een bezuiniging te realiseren op de GGD als collectief;
- De behoefte van (een deel van de) wethouders is om tot een significante besparing te komen voor hun eigen gemeente; variërend per gemeente.

Overwegende dat:

- De collectiviteit van taken bij GGDrU zit in de uitvoering van wettelijke A-taken en twee B-taken (JGZ en toezicht Wmo) (gefinancierd middels kind/inwonerbijdrage);
- Maatwerk gefinancierde C-taken versnipperd zijn over de gemeenten in de regio;
- De overhead van GGDrU geen mogelijkheid biedt voor verdere bezuiniging (op basis van de recente benchmark is aangetoond dat GGDrU de overhead-activiteiten (zeer) efficiënt heeft georganiseerd in vergelijking met GGD-en die op GGDrU lijken in omvang en samenstelling van het takenpakket);
- Wettelijke taken net voldoen aan de veldnormen en richtlijnen;
- Taken en middelen in balans moeten zijn om deze uit te kunnen voeren;
- De DPG en individuele BIG-geregistreerde artsen geen verantwoordelijkheid kunnen nemen indien op kwaliteit van deze uitvoering wordt bezuinigd;
- Voor bezuinigingen /schrappen van wettelijke A- taken het Bestuur de DPG moet ontheffen voor die taken van zijn wettelijke opdracht op basis van de Wpg.

Maakt dat:

- Een collectief afgesproken bezuiniging van 3% per gemeente, zonder aan de wettelijke taken (kind/inwonerbijdrage gefinancierd) te tornen, een hogere bezuiniging voor de GGD in totaliteit betekent;
- Een bezuiniging op C- taken, die door alle gemeenten worden afgenomen, hoogstens een bezuiniging van circa 2% voor het collectief oplevert.

Dit leidt tot vier scenario's welke nader zijn toegelicht in bijlage 'nadere uitwerking scenario's'. Hieronder worden de vier scenario's kort benoemd:

Vanuit de wens tot een inhoudelijke doorontwikkeling:

1. Inhoudelijke doorontwikkeling inclusief taakstelling

Vanuit de wens om vanuit collectiviteit te bezuinigen op het takenpakket GGDrU:

2. Bezuiniging van 3 % per gemeente op het takenpakket GGDrU
3. Bezuiniging +/- 2% op collectief afgenomen C-taken

Vanuit de wens dat elke individuele gemeente een passende bezuiniging op het takenpakket van GGDrU zou moeten kunnen doorvoeren:

4. Ieder voor zich op maatwerk gefinancierde taken (B+C)

Met de uitwerking van de bovenstaande scenario's (zie voor de nadere uitwerking de bijlage) is getracht zo goed mogelijk de verschillende geluiden die zijn gehoord van de 26 bestuurders op de bestuursconferentie 2 oktober te vertalen naar concrete mogelijkheden om een bestuurlijke keuze te kunnen maken.

### **Voorkeursscenario dagelijks bestuur**

Het dagelijks bestuur heeft de vier scenario's besproken. Bij de hierboven genoemde constatering ziet het DB nog een aantal aandachtspunten die leiden tot het voorkeursscenario van het DB:

- In de huidige context waarin de minister van VWS ervoor kiest om 300 miljoen te bezuinigen op de GGD'en en pandemische paraatheid is het onwenselijk significant op de GGD'en te bezuinigen.
- Bij de scenario's waarin gekozen wordt voor collectief bezuinigen is zichtbaar dat het wenselijke scenario (of percentage) voor de ene gemeente het onwenselijke scenario is voor de ander. Dit komt door de ongelijke afname van dienstverlening van GGDrU en doordat de bezuinigingsopgave per gemeente verschilt.
- De impact van de bezuinigingen in scenario's 2 en 3 raakt juist de meest kwetsbare groepen in de regio door het wegvallen van verschillende ondersteunende activiteiten (Nu Niet Zwanger, Stevig Ouderschap etc)
- Het uitgangspunt van het AB 10 juli jl. was om kwetsbare groepen te ontzien. Het DB acht het wenselijk om congruent te zijn met deze uitgangspunten om te bezuinigen zeker als het de meest kwetsbaren betreft.
- Doorontwikkelen op inhoud vanuit de eigen middelen is ook al een bezuiniging.

Alles overwegende leidt dat voor het dagelijks bestuur tot een voorkeur voor scenario 1 (doorontwikkeling inclusief taakstelling) in samenhang met scenario 4 (ieder voor zich op maatwerk).

Het DB realiseert zich dat gemeenten altijd individueel kunnen besluiten om bepaalde maatwerk gefinancierde taken te stoppen. Aangezien dit in de basis een individuele afweging betreft per gemeente, is de uiteindelijke bezuiniging voor GGDrU onbekend. De precieze impact is afhankelijk van de keuze die individuele gemeenten hierin maken. Indien gemeenten besluiten (een deel) van het maatwerk op te zeggen zal GGDrU eind januari een weegmoment in het AB voorstellen waarbij inzicht wordt gegeven in de voorgenomen opzeggingen intensiveringen en/of maatwerkafspraken met ingang van het kalenderjaar 2026 en de impact die dit heeft op de basisdienstverlening van GGDrU en voor het collectief van gemeenten.

### Wat wordt niet voorgesteld

Het Algemeen Bestuur is eigenaar en opdrachtgever van GGD regio Utrecht. GGDrU is uw gemeentelijke gezondheidsdienst. Het Algemeen Bestuur draagt daarmee de gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het takenpakket van GGDrU. 26 opdrachtgevers met één en dezelfde opdrachtnemer is een complexe opgave. Goed besturen doet een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van gemeentebesturen om een gewetensvolle invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheden in het openbaar bestuur, in dit geval het bestuur van GGDrU. De GGD is van en voor de 26 gemeenten in de regio.

GGDrU is ook adviseur van het College van Burgemeester en Wethouders en geeft gevraagd en ongevraagd advies. GGDrU is er om de Volksgezondheid in de regio te beschermen, te bewaken en te bevorderen. GGDrU neemt haar taak daarin serieus. Op basis van de aanwezige kennis en expertise, de informatie die is gedeeld ter voorbereiding op en tijdens de bestuursconferentie 2 oktober en de stand van zaken die eerder met het bestuur gedeeld is in de conferentie van 5 juli 2023 worden ook taken *niet* als optie voorgelegd om op te bezuinigen. Hierbij is in gedachten gehouden dat het AB eerder de noodzaak heeft onderschreven te investeren in de wettelijke verplichte dienstverlening en daartoe ook heeft besloten (AB d.d. 5 juli 2023).

Ter voorbereiding op de bestuursconferentie op 2 oktober jl. heeft het Algemeen Bestuur nadere achtergrondinformatie ontvangen. Daarin staat onderbouwd, op basis van een recente interne schouw op de stand van zaken van de wettelijke taken, dat de stabiliteit van de uitvoering van wettelijke taken kwetsbaar blijft en er continue inzet is om binnen de begroting te zoeken naar manieren voor een zo efficiënt mogelijke inzet op de wettelijke taken.

Vanuit de professionele overtuiging dat verder bezuinigingen op deze taken leidt tot een dusdanig kwaliteitsverlies in de uitvoering, wordt dit vanuit de organisatieverantwoordelijkheid voor de continuïteit en kwaliteit van de bestaande inzet niet verantwoord geacht. Vanuit de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zijn hieraan minimale eisen gesteld (zie bijlage nadere uitwerking takenpakket). Het bestuur wordt dan ook geadviseerd dit niet als reëel optie voor bezuinigingen te zien en zijn derhalve ook niet in de scenario's opgenomen.

### **Financiële consequenties**

Afhankelijk van het te nemen besluit in het AB van 6 november a.s., wordt een financiële vertaling gemaakt naar de Kaderbrief 2026 danwel de gemeentelijke samenwerkingsovereenkomsten 2026.

### **Verdere behandeling**

Afhankelijk van het genomen besluit in het AB van 6 november zal de Kaderbrief 2026 in het AB van 4 december a.s. worden geagendeerd waarin de besluitvorming zoals voorzien op het AB 6 november zoveel als mogelijk is verwerkt. Waarna deze eind 2024 voor zienswijzen wordt verzonden aan de gemeenteraden.

Daarnaast gaat GGDrU, conform eerdere toezegging in het DB van 4 september jl., graag tijdig in gesprek indien gemeenten voornemens zijn intensiveringen en/of maatwerkafspraken met ingang van het kalenderjaar 2026 te beëindigen. Daarbij is aangegeven dat GGDrU veel waarde hecht aan een zorgvuldig proces. Daarom wordt, gezien het lopende bestuurlijke gesprek over koers, kader en richting, eenmalig afgeweken van de opzegtermijn van 1 jaar. Dit betekent dat in plaats van vóór 1 januari 2025, vóór 1 april 2025 schriftelijk opgezegde intensiveringen en/of maatwerkafspraken met ingang van het kalenderjaar 2026 worden beëindigd.

Indien noodzakelijk zal GGDrU eind januari een weegmoment in het AB voorstellen waarbij inzicht wordt gegeven in de voorgenomen opzeggingen intensiveringen en/of maatwerkafspraken met ingang van het kalenderjaar 2026 en de impact die dit heeft op de basisdienstverlening van GGDrU.